

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម

**ម្នាក់ស្លាប់ ប្រាំពីរនាក់រងរបួស នៅពេលប៉ះទង្គិចគ្នាដោយហិង្សារវាងកម្មកររោង
ចក្រ អេសអិល**

ថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣៖ នៅព្រឹកមិញនេះ ការប៉ះទង្គិចគ្នាដោយហិង្សារវាងកម្មកររោង
ចក្រ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ដែលក្រោយមកមានការប៉ះទង្គិចគ្នាពីរបន្ថែមទៀតរវាងកងកម្លាំង
ប្រដាប់អាវុធដែលបញ្ជូនមកបន្ថែម និងក្រុមប្រជាពលរដ្ឋ ធ្វើឲ្យអ្នកឈរមើលម្នាក់ស្លាប់ និងយ៉ាងតិច
៧ នាក់រងរបួស នៅខ័ណ្ឌមានជ័យ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។

(បច្ចុប្បន្នភាព៖ នៅល្ងាចម្សិលមិញ អង្គការលីកាដូ បានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពចំនួនអ្នករូស និង
ស្លាប់ គឺអ្នករូសមានចំនួន ៩ នាក់ ដោយគ្រាប់កាំភ្លើង ហើយប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៣០នាក់ ត្រូវបាន
ចាប់ខ្លួន និងព្រះសង្ឃចំនួន ៧ អង្គត្រូវបានឃាត់ព្រះកាយ។)

នាព្រឹកនោះ កម្មកររោងចក្រ អេសអិល ប្រហែល ៦០០ នាក់ បានព្យាយាមហែក្បួនពីរោងចក្រ
របស់អ្នកទាំងនោះ ទៅកាន់គេហដ្ឋានរបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីស្វែងរកការអន្តរាគមន៍ពី
សំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល។ កម្មករទាំងនោះ បានធ្វើបាតុកម្មអស់រយៈពេល ៣ខែកន្លងមកហើយ ទៅលើ
ការទាមទារដែលមិនទាន់បានដោះស្រាយ ដើម្បីធ្វើឲ្យខ្លួនខ័ណ្ឌការងាររបស់អ្នកទាំងនោះមានភាព
ប្រសើរឡើង ក៏ដូចជាទាមទារឲ្យបញ្ឈប់តំណែងនាយករដ្ឋបាលដែលទើបតែងតាំងថ្មី។ ការហែក្បួន
មិនបានហែឆ្ងាយនោះទេ ដោយកម្មករត្រូវបានរាំងស្តាប់ដោយនគរបាលបង្ក្រាបបាតុកម្មប្រហែលមួយ
រយនាក់ និងរបាំងការពារនៅក្បែរស្ថានស្ទឹងមានជ័យ។ ភាពតានតឹងបានកើនឡើង នៅពេលដែលក្រុម
បាតុករបានព្យាយាមរុញប្រាសរបាំង និងប៉ះទង្គិចជាមួយនគរបាល។ នគរបាលបានបាញ់ទឹកទៅលើ
ក្រុមបាតុករ ដែលជាការបញ្ឆេះឲ្យមានអំពើហិង្សាកើតឡើង បណ្តាលឲ្យរថយន្តមួយ និងម៉ូតូពីរគ្រឿង
របស់នគរបាល ត្រូវបានដុតបំផ្លាញ។

កម្មករ និងអ្នកឈរមើល ដែលមានការភ័យខ្លាច បានរត់ចូលក្នុងវត្តស្ទឹងមានជ័យ។ មន្ត្រី
នគរបាលចំនួន ប្រាំនាក់ បានរត់តាមអ្នកទាំងនោះចូលក្នុងវត្ត និងបានវាយទៅលើមនុស្សមួយចំនួន
នៅទីនោះ។ ដោយការខឹងសម្បារអំពីអំពើហិង្សានៅក្នុងវត្ត ក្រុមអ្នកតវ៉ា បានចាប់ផ្តើមគប់ដុំថ្មទៅលើ
ក្រុមមន្ត្រីនគរបាល ដែលបន្ទាប់មកបានរត់ចូលក្នុងបន្ទប់រួចចាក់សោរនៅខាងក្នុង។

នៅពេលចុងបញ្ចប់នៃអំពើហិង្សាលើកទីមួយ ក្រុមកម្មករមួយក្រុមបានរំសាយ ហើយក្រុមអ្នក តវ៉ាបានចាប់ផ្តើមរីកធំឡើងលើសពីចំនួននៃបាតុករ ដោយមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋរស់ក្បែរខាង និងអ្នកឈរមើល។

ដោយក្រុមប្រជាពលរដ្ឋដែលខឹងសម្បារ ព្យាយាមទម្លុះទ្វារ មន្ត្រីនគរបាលរាប់រយនាក់ បាន ដាក់ពង្រាយនៅលើស្ពានជិតនោះ នៅពេលដែលមន្ត្រីរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងមន្ត្រីសិទ្ធិ មនុស្សកំពុងព្យាយាមសម្រាលភាពតានតឹង។ នៅពេលដែលកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធចាប់ផ្តើមដើរមក ក្រុមបាតុករ ក្រុមការងារសិទ្ធិមនុស្ស បានព្យាយាមថែរក្សាសុវត្ថិភាពមន្ត្រីនគរបាលដែលចាក់សោរខ្លួន ឯងក្នុងបន្ទប់។ ប៉ុន្តែអាជ្ញាធរ ពុំបានប្រើប្រាស់ឱកាសនេះក្នុងការបន្ថយភាពតានតឹង ដើម្បីឈានទៅរក ដោះស្រាយសន្តិវិធីនោះទេ។

ជាច្រើននាទីបន្ទាប់ពីកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធធ្វើដំណើរពីស្ពាន បទបញ្ជាបានដាក់ដើម្បីបង្ក្រាប បាតុករនៅក្នុងវត្ត។ នៅពេលបាញ់គ្រាប់បែកផ្សែង និងគ្រាប់ជ័រ ក្រុមមន្ត្រីនគរបាលបានប្រញាប់រត់ទៅ រកក្រុមបាតុករ។ ប្រជាពលរដ្ឋបានគប់ដុំថ្មទៅលើមន្ត្រីដែលមានខែលការពារ និងមន្ត្រីទាំងនោះបាន រើសដុំថ្មទាំងនោះគប់ទៅលើក្រុមបាតុករវិញ។ ជាច្រើននាទីបន្ទាប់មកទៀត មន្ត្រីនគរបាលក៏បានផ្លាស់ ប្តូរដោយប្រើគ្រាប់កាំភ្លើងពិតម្តង ដោយចាប់ផ្តើមបាញ់កាំភ្លើង AK-47 និងកាំភ្លើងដៃ។

នៅខណៈនោះ មន្ត្រីនគរបាលទាំងប្រាំ នាក់ ដែលបានជាប់ក្នុងវត្ត បានរត់ចេញ និងបានបាញ់ ទៅលើក្មេងជំទង់ម្នាក់ដែលគ្មានអាវុធក្នុងដៃនៅក្នុងវត្តនោះផងដែរ។

អំពើហិង្សាជាថ្មីនោះ បានកើតឡើងអស់រយៈពេលប្រហែលជិត ១៥ នាទី។ បន្ទាប់ពីមានការ ប៉ះទង្គិចគ្នាយ៉ាងខ្លាំងក្លា ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួន បានរងរបួសដោយគ្រាប់កាំភ្លើង។ អ្នកឈរមើលម្នាក់ ឈ្មោះ អេង សុខុម អាយុ ៤៩ ឆ្នាំ ជាអាជីវករលក់ដូរនៅផ្សារស្ទឹងមានជ័យ បានស្លាប់នៅមន្ទីរពេទ្យ បន្ទាប់ពីរងរបួសដោយគ្រាប់កាំភ្លើងនៅចំទ្រូង អំឡុងពេលបាតុកម្ម។ បុរសម្នាក់ទៀត ស្ថិតក្នុងស្ថាន ភាពធ្ងន់ធ្ងរដោយគ្រាប់កាំភ្លើងនៅចំទ្រូង។ បុរសប្រាំមួយនាក់ផ្សេងទៀត បានរងរបួសដោយគ្រាប់ កាំភ្លើង និងកំពុងសម្រាកព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពខ្មែរ សូវៀត។ ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ពីរនាក់ផ្សេង ទៀត កំពុងព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យព្រះកុសុមៈ។ មន្ត្រីនគរបាលចំនួន ពីរនាក់ផ្សេងទៀត ត្រូវបានរាយ ការណ៍ថា កំពុងព្យាបាលពីការពុលផ្សែងបង្ហូរទឹកភ្នែក និងក្បាលត្រូវបានរងរបួសដោយដុំថ្ម។

អំពើហិង្សាលើកទីបី បានកើតឡើងភ្លាមៗ មុនពេលថ្ងៃត្រង់បន្តិច នៅពេលដែលមន្ត្រីកងរាជ អាវុធហាត់រាប់រយនាក់ ត្រូវបានដាក់មកបន្ថែមនៅទីតាំងកើតហេតុ។ នៅខណៈដែលក្រុមអ្នកតវ៉ាបាន

ដកឃ្លានៅឆ្ងាយ មន្ត្រីកងរាជអាវុធហត្ថ បានធ្វើការបង្ក្រាបដោយហិង្សាទៅលើអ្នកទាំងនោះ ដោយ បាញ់ឧស្ម័នបង្ហូរទឹកភ្នែក និង គ្រាប់កាំភ្លើងពិតបន្ថែមទៀត ដើម្បីបំបែកអ្នកទាំងនោះ។ ក្រុមមន្ត្រីទាំង នោះបានរត់ដេញតាម និងចាប់អ្នកបាតុករក្មេងៗទាំងនោះទៅចិញ្ចឹមផ្លូវ រួចវាយដំលើអ្នកទាំងនោះ យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ហើយបន្ទាប់មកបានចាប់ខ្លួនប្រជាពលរដ្ឋ និងព្រះសង្ឃប្រហែល ៣០ នាក់/អង្គ។

អង្គការសម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស លីកាដូ និងមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់ សហគមន៍ សូមធ្វើការបដិសេធលើការប្រើប្រាស់អំពើហិង្សាដាក់គ្នារវាងអាជ្ញាធរ និងប្រជាពលរដ្ឋ។ ការតបតរបស់អាជ្ញាធរដែលមិនស្មើគ្នាជាមួយក្រុមបាតុករនាថ្ងៃនេះ បានឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យឃើញនូវ ព្រឹត្តិការណ៍ថ្ងៃទី១៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ដែលកងកម្លាំងសន្តិសុខ បានតបតដោយប្រើហិង្សាបាញ់ ឧស្ម័នបង្ហូរទឹកភ្នែក និងគ្រាប់កាំភ្លើងពិត ដោយមិនរើសមុខ ទៅលើក្រុមអ្នកតវ៉ា អំឡុងពេលកកស្ទះ ចរាចរណ៍ ដែលបង្កឡើងដោយរបាំងបិទផ្លូវការពារក្រុមបាតុករ នៅលើស្ពានអាកាសក្បាលថ្នល់ ដែល បណ្តាលឲ្យអ្នកធ្វើដំណើរជាទៀងទាត់ម្នាក់បាត់បង់ជីវិត។ សកម្មភាពរបស់មន្ត្រីនគរបាលថ្ងៃនេះ គឺមិន ខុសគ្នាពីថ្ងៃមុនទេ ដែលនគរបាលបង្ក្រាបដោយបង្ខំទៅលើមនុស្សគ្រប់រូបដែលនៅក្នុងបរិវេណនោះ ដោយមិនត្រឹមតែកម្មកររោងចក្រដែលធ្វើបាតុកម្មនោះទេ។ ក្រុមការងារសិទ្ធិមនុស្ស បានឃើញអំពី ភាពខឹងសម្បាររបស់កងរាជអាវុធហត្ថ ប្រជាពលរដ្ឋសាមញ្ញ ដែលត្រូវបានវាយដំឲ្យយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ហើយ និងបណ្តាលឲ្យឈាមយ៉ាងច្រើនមកលើដី និងជញ្ជាំងរបងវត្ត។ អាជីវករស្លូតត្រង់ម្នាក់ ត្រូវបានបាញ់ ស្លាប់ និងមនុស្សជាច្រើននាក់ផ្សេងទៀតរងរបួសធ្ងន់ធ្ងរដោយគ្រាប់កាំភ្លើង ដែលនេះជាសោកនាដកម្ម មួយដែលបានកើតឡើងពីការប្រើប្រាស់កម្លាំងដោយមិនចាំបាច់ និងមិនស្មើគ្នាទៅនឹងក្រុមអ្នកតវ៉ា និង បង្ហាញពីខ្វះខាតខាងឆន្ទៈរបស់អាជ្ញាធរក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយដោយសន្តិវិធីទៅលើស្ថាន ការណ៍នាថ្ងៃនេះ។

ណាលី ពីឡូក នាយិកាអង្គការសម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស លីកាដូ បានមាន ប្រសាសន៍ថា៖ “អំពើហិង្សា និងការស្លាប់របស់អាជីវករស្លូតត្រង់នាថ្ងៃនេះ គឺជាឧទាហរណ៍មួយនៃការ បង្ក្រាបយ៉ាងហិង្សារបស់នគរបាល។ ការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់មនុស្សម្នាក់ក្នុងការប្រមូលផ្តុំដោយអហិង្សា និងការបញ្ចេញសំលេងរបស់អ្នកណាម្នាក់ ដើម្បីទទួលបានជីវភាពល្អប្រសើរ មិនគួរឲ្យក្លាយជា ព្រឹត្តិការណ៍រហូតដល់ស្លាប់នោះទេ។ នាយិកាអង្គការ លីកាដូ បានបន្តទៀតថា៖ “ដោយមិនការពារ និងថែរក្សាសន្តិភាពជូនប្រជាពលរដ្ឋ អាជ្ញាធរបែរជាប្រើប្រាស់អំពើហិង្សាដែលមិនចាំបាច់ទៅវិញ ដោយបណ្តាលឲ្យមានការស្លាប់ និងរបួសកើតឡើង។ យើងខ្ញុំមានការសោកស្តាយយ៉ាងខ្លាំងចំពោះ

សកម្មភាពដែលគួរឲ្យបន្ទោសរបស់ប៉ូលីស និងសំណូមពរដល់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការពិនិត្យថាតើអ្នកទាំងនោះបានអនុវត្តតួនាទីការពារប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា និងសិទ្ធិរបស់អ្នកទាំងនោះដែរឬទេ។”

អង្គការ លីកាដូ សូមអំពាវនាវដល់អាជ្ញាធរ សូមលោកមេត្តាធ្វើការស៊ើបអង្កេតឯករាជ្យទៅលើការប្រើប្រាស់កម្លាំងហួសហេតុ និងគ្រាប់កាំភ្លើងពិតនេះ។ អ្នកដែលរកឃើញថាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ត្រូវតែទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់ ហើយការជួសជុលការខូចខាត ត្រូវតែផ្តល់ទៅជនរងគ្រោះ និងក្រុមគ្រួសាររបស់អ្នកទាំងនោះ។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត ការចាប់ខ្លួនប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ២៩ នាក់ និងព្រះសង្ឃ ១២ អង្គ គួរតែត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញ ហើយសិទ្ធិរបស់អ្នកទាំងនោះគួរតែត្រូវគោរព ហើយនិងការឃុំខ្លួនរបស់អ្នកទាំងនោះ គួរតែផ្អែកលើភស្តុតាងជាក់ស្តែង។

លោក មឿន តុលា ប្រធានផ្នែកកម្មវិធីសិទ្ធិការងារនៃមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍បានមានប្រសាសន៍ថា៖ “បាតុកម្មរបស់កម្មកររោងចក្រ អេសអិល បានចូលដល់រយៈពេល បីខែហើយហើយរឿងនេះ គួរតែត្រូវបានដោះស្រាយ នៅពេលនេះ ដោយការគម្រាមកំហែង និងការបង្ក្រាបទៅលើកម្មករ មិនបានដោះស្រាយបញ្ហារបស់កម្មករនោះទេ។ រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវតែប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមុតមាំថា នឹងដោះស្រាយបញ្ហា នេះ និងធានាថានឹងមានការចាប់ខ្លួន និងចោទប្រកាន់ផ្លូវតុលាការទៅលើអាជ្ញាធរណាដែលទទួលខុសត្រូវលើការស្លាប់ និងរងរបួសនេះ”។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទង៖

- លោក អំ សំអាត អ្នកគ្រប់គ្រងបច្ចេកទេសស៊ើបអង្កេត នៃអង្គការ លីកាដូ, ទូរស័ព្ទលេខ៖ ០១២ ៣២៧ ៧៧០
- លោក មឿន តុលា ប្រធានផ្នែកកម្មវិធីសិទ្ធិការងារនៃមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍, ទូរស័ព្ទលេខ៖ ០១២ ៩២១ ៩៦១